

Petsay

Pagtanum sa Gawas o
Hawan nga Dapit

Pamilya o Grupo sa Tanom: Brassica (Pamilya sa Repolyo) –
Repolyo, broccoli, cauliflower

Pag ilis-ilis sa Pagtanum

Human sa pagtanum sa letsugas, pulihi kini ug cucurbits, letsugas, atsal, kamatis, talong, ug mais. Likayi ang pag-utro ug tanom sa repolyo, broccoli o cauliflower human dayon sa pag-ani niini.

Klima ug Kalidad sa Yutang Tamnan

Ang labing-taas nga temperatura alang sa pagtubo anaa sa 18-20 °C. Ang petsay mas maayong mutubo sa yuta nga maayo ang paghupop sa tubig o dili maglugok, tabunok nga daghan ug *organic matter*. Dili kini maayong patubon sa mga yuta nga aslom. Ang maayong kaaslumon sa yuta sa pagtanum ug petsay anaa sa 5.5-6.5 ug dili gayod kini muobos pa sa 4.5 ang pH.

Pag andam sa Yutang Tamnan

Daruha ug sudlaya ang yutang tamnan sa makaduhang higayon aron madugmok ang mga nagtibug-ol nga yuta, mapatag kini ug matangtang ang mga sagbot.

Daruha ug sudlaya ang yutang tamnan sa makaduha ka higayon kada semana sulod sa duha ka semana aron madugmok ang mga nagtibug-ol nga yuta, mapatag ug matangtang ang mga sagbot.

Andama ang hinabok nga saburan nga usa ka metro ang gilapdon nga adunay tunga sa metro ang gilay-on kada usa. Sa mga ubos ug medyo dili kaayo taas ang lebel sa

kayutaan, ang hinabok nga tamnan kinahanglan nga tunga sa metro ang gilapdon ug 20-30 sentimetro ang gihabugon. Paghimo usab ug kanal nga magsilbing agianan sa tubig sa matag kilid sa luna nga tamnan.

Aplayi ug kompost ug abono basi sa agronomy table, ug bisbisi ug maayo ang mga hinabok nga yuta aron kini mabasa ug maandam sa pagtanum sa mga lawngon. Pataga ang yuta gamit ang kahig (rake). Sa duha ka tudling kada hinabok, pagbuho ug lungag nga tamnanan nga ang giladmon sama sa giladmon sa tray nga gitamnan sa lawngon ug anaa sa 25 sentimetros ang gilay-o sa kada punoan niini.

Pagtanum sa Lawngon

Ang mga lawngon nga inanay nga gibuwad sa init sa adlaw ug inanay nga giibanan ang tubig nga gibisbis, nga muresulta ug pagkalawos sa mga lawngon mahimo ng itanum kon aduna nay 3-4 ka dahon (kasagaran 2-3 ka semana gikan sa pagluyong sa liso). Bisbisi usab ang mga lawngon sa dili pa kini tangtangan sa tray nga giluyungan aron itanum. Ayaw usab kalimti nga bisbisan ug maayo ang hinabok nga yutang tamnan. Sa mga ubos ug dili kayo taas nga elebesyon sa yuta, itanum ang petsay sa hinabok nga yuta nga tunga sa metro ang gilapdon sa duha ka tudling nga ang gilay-on sa kada tanum anaa sa 35-40 sentimetros.

Sa mga taas ang elebesyon, itanum ang lawngon sa petsay sa 35-40 sentimetro ang gilay-on nga adunayn

tulo ka tudling sa 0.75 – 1 metro nga gilapdon nga hinabok nga yuta.

Paghimo usab ug kanal nga magsilbing agianan sa tubig sa matag kilid sa gitamnan nga luna. Itanum usab ang mga lawngon sa panahon sa kahapunon o dili kaha sa sayo sa kabuntagon kon landong pa ug bugnaw ang palibot. Pagbuho usab sa yutang tamnan nga ang kalawmon sama sa trey nga gitamnan niini, butangi ug abono sa matag buho ug isagol gayud kini sa yuta aron ang mga gamot sa tanom dili direkta nga maigo o masabod sa mga abono. Ibalik usab sa pagpundok ang yuta nga kinubkob didto sa punoan sa tanom ug hinayi kini sa pagduot aron matarong sa pagpahimutang ang mga lawngon ug sa ingon niining paagi usab mapatag ang yuta palibot sa tanom. Bisbisi dayon human sa pagtanum aron matarong sa pagkahimutang ang gamot didto sa yuta. Bisbisi usab ug *fungicide* ang mga bag-ong tinanum kon gikinahanglan.

Pag-andam sa yutang tamnan gamit ang traktor

Pagkontrolar o Pagsumpo sa Sagbot

Padayuna nga walay sagbot ang yuta nga gitamnan labi na gayud sa panahon nga gagmay pa ang mga tanom niini. Kon mutubo ang mga sagbot, kini mahimong tangtangan pinaagi sa pagguna o pag-aplay ug pamatay sa sagbot. Mahimo usab nga butangan ug pangtabon sa yuta (mulching) gikan sa mga biya sa uma sama sa tahop ug uhot sa humay aron mapugngan ang pagtubo sa mga sagbot niini ug mapreserba ang tubig niini.

Pag-ani

Aniha ang petsay tulo ka semana human sa pagtanum o 30-40 ka adlaw na gikan sa pagsabod sa liso. Aron mamenosan ang pagkadaut ug pagka alkanse human sa pag-ani, aniha ang petsay sa panahon sa kahapunon.

Hugasi ang inaning petsay, kuhaa ang dili na gikinahanglan nga mga dahon. Ilahi ang inaning petsay depende sa gidak-on ug isulod ang inaning tanom sa lig-on nga sudlanan nga adunay mga bangag o buslot sa matag kilid niini aron makahungaw ang kaiinit.

Buhaton Human sa Pag-ani

Kon kini naani na, ang petsay kay dali ng madaut kon itandi sa naa pa kini sa punoan. Kini gayod ang imong paggabuhaton sa mga inaning utanon nga petsay:

1. **Aniha** kon bugnaw na ang panahon- sayo ba kaha sa buntag o sa kahapunon.
2. **Ibutang** ang inani nga petsay layo sa init sa adlaw sa labing dali nga panahon.
3. **Kuhaa** ang mga dauton ug sakiton nga mga dahon tungod kay maka apekto kini sa ka presko sa petsay.
4. **Ilain-lain** ang mga inani nga petsay. Paglain usab ug anaa sa pinaka maayo nga tubo sa tanom. Ilain ang mga gagmay ug dagko ug isulod sa lain o buwag nga mga sudlanan.
5. **Ampingi** sa pagsulod ang mga petsay sa karton nga anaay buslot nga kahungawan ug plastik nga kahon aron sa ingon niining paagi mamenosan ang pagkadaut sa petsay ug mapabilin kining presko. Ang pagkapundo sa inani muresulta gayod sa pagmenos sa panahon nga kini mapuslan pa, makaon ug pag ubos sa kalidad.
6. **Ipadala** ang inani ngadto sa merkado sa labing daling panahon human sa pag-ani.
7. **Pidbak:** Susiha ug sutaa kon giunsa pag-abot sa imong inaning petsay didto sa merkado ug kanunay nga paninguhaa nga mapalambo pa ang kalidad sa imong utanon sa pag-abot niini sa merkado.

Mga Angay Pang Buhaton

Human sa pinaka-ulahing pag-ani sa petsay, ang mga tanom kinahanglan gayud nga tangtargon ug ibton. Daruhon dayon ang luna aron malikayan ang pagdaghan ug pagkuyanap sa mga dangan nga insekto ug sakit didto sa lain pang tanom. Kini nga mga butang kinahanglan gayud nga pagabuhaton!

Lawngon sa petsay nga gitatum sa hawan nga dapit

Pag-ani ug petsay sa umahan

Pamaagi sa Pag-abono, Patubig, ug Pagsumpo sa mga Peste ug Sakit sa Petsay

PERYOD SA PAGTUBO SA PETSAY						
	Sa Dili pa Itanom	Pagbalhin ug Lawngon	Pagtubo			Paggulang
Abono	Sa dili pa itanom, butangi daan ug abono ang matag lungag nga tamnan ug isagol kini sa yuta. Sa panahon sa pagtubo na sa tanom, abonohi kini pag-usab usa ka pulgada ng distansya gikan sa punoan sa tanom. Seguradoha gayod nga dili maigo sa dahon sa tanom ang abono aron malikayan ang pagkasunog niini. Dugang abono pa ang ihatag sa tanom kada ika-duha ka semana. Gamita kini nga basihan kon kanus-a ug unsay gidaghanon sa pag-abono.					
Kanus-a	Sa panahon sa pagtanum	1 ka semana human sa pagtanum	2 ka semana human ug tanum	3 ka semana human ug tanum	Dugang pa nga pag-abono	
Gidaghanon	Aplayi ug iti sa manok o dili kaha compost sa gidaghanon nga 250 gramo kada metro kwadrado ug 10 g kada punoan nga 14-14-14 (NPK)	5 gramo nga Urea (46-0-0), 3g nga solophos (0-18-0) ug 10 gramo nga potash (0-0-60) kada tanom	5 gramo nga Urea (46-0-0), 3 gramo nga solophos (0-18-0) ug 10 g nga potash (0-0-60) kada tanom	1.5 kutsara (15g) nga 16-16-16 0.5 tkutsara (5g) 0-18-0 kada tanom	Balika ang Pag-aplay	
Patubig	Pagsukod ug tubo nga gamiton sa patubig nga maoy mubisbis sa tanom kada tudling. Gamiti ug tag-usa ka tubo kada tudling nga may bangag nga 25 sentimetro ang gilay-on nga maoy magsilbing agasanan sa tubig alang sa pagbisbis sa mga tanom. Pinaka maayo nga pamaagi nga bas-on pag-ayo ang yuta aron makatubo gilayon ang gamot sa petsay. Ang petsay dili makasugakod ug tubo sa uga nga yuta. Aron usab mapugngan ang paspas nga pagkuyanap sa mga sakit dulot sa <i>fungus</i> , bisbisi lamang kini sa buntag ug dili sa hapon.					
		Bisbisi dayon ang lawngon human kini ibalhin ug tanom hangtod nga ang yuta mabasa gayod pag-ayo.	Bisbisi kada 3-4 ka adlaw sulod sa upat hangtud sa unom ka oras o hangtud nga mabasa na pag-ayo ang yuta.	Bisbisi kada 3-4 ka adlaw sulod sa 4-6 ka oras o hangtud nga mabasa na pag-ayo ang yuta. Ayaw paughi o pasobrahe ang tubig sa tanom.		
Peste/ Dangan	Bantayi ug obserbahi kanunay ang mga tanom aron malikayan ang peste. Tan-awa ang mga udlot ug ang ilalum sa mga dahon niini. Ang gi-aprobar ra nga pamatay sa insekto o 'insecticide' ang pwedeng gamiton sumala sa marka sa botelya o sa pakite niini. Putla ang giatake ug sakiton nga mga dahon ug likayi ang pagbalhin balhin sa mga parte sa tanom nga giatake na ug tungaw (<i>mite</i>) ngadto sa himsog nga mga tanom.					

			Diamond back moth, caterpillars, flea beetle, silver leaf whitefly, aphids	Diamond back moth, caterpillars, flea beetle, silver leaf whitefly, aphids	Diamond back moth, caterpillars, flea beetle, silver leaf whitefly, aphids
Mga Sakit	Bantayi kanunay ang tanom kon adunay mutumaw nga mga simptoma sa mga sakit. Ibta ang mga sakiton nga tanom ug hinayi pagpul-ong ang mga nasakit nga mga parte niini. Kon ang palpul-ong gikinahanglan, seguradoha gayod nga walay dalang sakit o hinungdan sa sakit ang gamit sa papul-ong. Ang bacterial wilt (pagkalawos ug pagkamatay tungod sa bacteria) ug bacterial blight mahimong mutakod sa laing himsog nga tanom pinaagi sa gigamit nga pangpul-ong. Mas maayo nga magdala gayud ug sudlanan sama sa plastik bag para sudlan sa pinul-ong. Ug isulod gilayon kini nga mga sakiton nga parte sa tanom sa sudlanan nga dala aron mamenosan ang pagtakod sa sakit didto sa himsog nga mga tanom. Ang giaprobaran lamang nga <i>fungicides</i> ang gamiton sumala sa nakabutang sa pakite o sudlanan niini.				
			White leaf spot; white blister; downy mildew; alternaria leaf spots; damping-off; black leg; phoma leaf spot; clubroot; root rot; mosaic virus; bacterial leaf spots; bacterial soft rot; black rot.	White leaf spot; white blister; downy mildew; alternaria leaf spots; damping-off; black leg; phoma leaf spot; clubroot; root rot; mosaic virus; bacterial leaf spots; bacterial soft rot; black rot.	White leaf spot; white blister; downy mildew; alternaria leaf spots; damping-off; black leg; phoma leaf spot; clubroot; root rot; mosaic virus; bacterial leaf spots; bacterial

Applied Horticultural Research Pty Ltd (AHR), the Australian Centre for International Agricultural Research (ACIAR) and NSW Department of Primary Industries (NSW DPI) make no representations and expressly disclaims all warranties (to the extent permitted by law) about the accuracy, completeness, or currency of information in this fact sheet. Users of this material should take independent action before relying on its accuracy in any way. Reliance on any information provided by AHR, ACIAR or NSW DPI is entirely at your own risk. AHR, ACIAR or NSW DPI are not responsible for, and will not be liable for, any loss, damage, claim, expense, cost (including legal costs) or other liability arising in any way from your use or non-use of information in this fact sheet, or from reliance on information AHR, ACIAR or NSW DPI provides to you by any other means.